

1 EKİM 2005 - 7 EKİM 2005 TARİHLERİ ARASINDA DÜNYA BASININDA TÜRKİYE - AB İLİŞKİLERİ`NE BAKIŞ

TEPAV | EPRI
Dış Politika Etütleri Programı
Avrupa Birliği Proje Grubu

9 Ekim 2005 / Ankara

TEPAV | EPRI

Uğur Mumcu Cad. No: 80/3 06700 GOP/Ankara
Tlf: (312) 446 0409 Fks: (312) 446 3006
tepav@tepav.org.tr www.tepav.org.tr

ekonomi politikaları araştırma enstitüsü | economic policy research institute

Türkiye'nin bağımsız politika araştırmaları yapmak üzere kurulan ilk merkezlerinden biri olan Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü (Economic Policy Research Institute – EPRI) Ekim 2004'te faaliyete geçti.

TEPAV | EPRI, 20. yüzyılda gelişmiş ülkelerin tümüne yayılan düşünce kuruluşu (*think-tank*) geleneğinin Türkiye'deki ilk temsilcilerinden biri olma özelliğini taşıyor. TEPAV | EPRI temel amacı olarak yaptığı politika analizleri ile Türkiye'deki fikir tartışmalarının bilgi içeriğini arttırmak olarak belirledi. Bu çerçevede, TEPAV|EPRI, politika analizi yaparken partiler-üstü ve tarafsız bir yaklaşım sergilemektedir. TEPAV|EPRI, Türkiye'de yaşanan dönüşüm sürecini ve ekonomimizin küreselleşmeye entegrasyonunu destekleyerek, bu sürecin en az maliyetle en sağlıklı biçimde gerçekleşmesi için gerekli politika önerilerini ortaya koymayı hedef edinmiştir.

EPRI'nin araştırma konuları, sonuçlarının somut ve uygulanabilir olması prensibinden hareketle, güncel politika tartışma konuları ve orta / uzun vadede gündeme geleceği düşünülen politika tartışma konuları üzerine yoğunlanmaktadır. Dolayısıyla, EPRI'nin kısa vadede yoğunlaştığı iki önemli konu Avrupa Birliği'ne giriş süreci ve Avrupa Birliği süreci ile istikrar programı çerçevesinde reel sektörün yeni ortama uyumu olacak. EPRI'nin diğer araştırma programları ve projeleri hakkında detaylı bilgiye www.tepav.org.tr internet adresinden erişebilirsiniz.

TEPAV|EPRI'nin Dış Politika Etütleri Programı ise gündemdeki uluslararası politika konularını geniş bir perspektiften değerlendirerek, Türkiye'deki politikacılara, girişimcilere ve kamuoyuna alternatif, çözüme yönelik ve uzlaştırıcı önermeler sunmaktadır. Bu değerlendirmede, Türk dış politikasının ülkemizin ticari gelişimini geliştirici şekilde ve ekonomik büyümeye en fazla katkı vermek üzere tasarlanması temel hareket noktasını oluşturmaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin Avrupa Birliği müzakere sürecindeki donanımını arttırmaya yönelik çalışmalara ağırlık verilmektedir.

DÜNYA BASININDA TÜRKİYE – AB İLİŞKİLERİ (1 EKİM 2005-7 EKİM 2005)

Türkiye-AB ilişkileri, 3 Ekim 2005 tarihine yaklaşıırken tüm dünyanın tartıştığı bir konu haline geldi. Tarih yaklaştıkça, Avrupa'nın, Amerika'nın ve hatta Arap dünyası ve Uzakdoğu'nun yüksek tirajlı, köklü gazeteleri ve bu gazetelerin saygın köşe yazarları yoğun bir şekilde Türkiye'nin Avrupa Birliği bütünleşmesinde geldiği nokta ve gelinen bu noktanın dünya siyaseti için ne ifade ettiği üzerine yazılar yazdılar.

Bu süreç zarfında sürdürülen tartışmalar, özellikle Lüksemburg'da son 24 saatte yaşananlar tüm Avrupa basınında geniş yer aldı, manşetlerden duyuruldu.

Avusturya'nın son dakika ek koşullar getirmeye çalıştığı ve Türkiye ile müzakerelere başlama kararına karşılık Hırvatistan koşulunu öne sürdüğü yer alan haberlerin başındaydı. Türkiye'nin üyeliğini reddetmek, böylesine bir ülkeyi demokrasiden uzaklaştırmak olacaktır diyenler, Müslüman 'ama' laik bir ülke olduğuna dikkat çekenler, 2004 Aralık'ta tarih belirleyip vazgeçmek Birliğin tutarsızlığı olur diyenler, Türkiye'nin kat etmesi gereken yolun daha başında olduğunu ancak son yıllarda çok gelişme gösterdiğini, bunu göremezden gelmenin Avrupa'nın dar görüşünü ve önyargılarının varlığını kanıtladığını savunanlar...

Öte yandan, bu ve bunun gibi güncel tartışma ve polemiklerden sıyrılıp daha stratejik bir analiz yapabilen gazeteciler ise aslında 3 Ekim kararı ile Avrupa'nın kendi kimliğini, sınırlarını, ekonomi-politiğini ve jeo-stratejisini sorgulamasının ardından Türkiye ile müzakerelere başlama kararı verdiğinin farkında.

Türkiye-AB bütünleşmesinin son derece önemli dönüm noktalarından biri olan 3 Ekim 2005 kararının altında yatan dinamikleri çok yönlü bir bakış açısı ile tahlil edebilmenin en etkin yollarından biri olarak bu sürecin dış basındaki yansımalarını takip etmek gerekir. Bu noktadan hareketle hazırlanan bu çalışma, 1 Ekim 2005 ile 7 Ekim 2005 arasındaki bir haftalık süreç içerisinde yayımlanan, özellikle Türkiye'nin müzakerelere başlamasını konu alan gazete makalelerinin özetlerini ve haber başlıklarının derlemesini içermektedir.

1 EKİM 2005

İNGİLİZ BASINI

FINANCIAL TIMES

Başyazı

Türkiye'nin sürecin sonunda elde edeceği ödülü sulandırmak ciddi bir hata olur. AB'nin Türkiye'deki reform sürecine can verebilmesinin tek yolu, bu ülkeye karşı tam üyelik havucunu sallamaya devam etmesidir.

Fakat Türklerin de AB'ye tam üyeliğin ne anlama geldiğini daha baştan idrak etmesi gerekir. Anlaşılan o ki bazı Türkler müzakereleri, çarşıda pazarlık yapmak gibi görüyor; karşılıklı fiyat söyleyip ortada anlaşılacağı gibi bir yanılsama içindeler. Fakat üyelik müzakerelerinde AB politikaları ve kuralları üzerinde pazarlık söz konusu değildir; esas mesele, aday ülkenin o kuralları ne kadar sürede benimseyip benimsemediğinden ibarettir.

Türkiye'nin durumu göz önüne alındığında, AB'nin üç alanda sıkı durması bilhassa önemli. Birincisi, Türkiye insan haklarına, inanç ve inançsızlık özgürlüğüne saygı gösteren işler bir demokrasi olduğunu göstermek zorunda. Ankara yakın dönemde bu alanda önemli aşamalar kaydetti, fakat daha kat edilecek çok yol var. İkincisi, işleyen bir piyasa ekonomisine sahip olmalı. Türkiye 10 yıldır AB ile gümrük birliğinde, fakat yolsuzluklardan tam olarak arındığını söylemek mümkün değil. Üçüncüsüyse, azınlıklar ve tarih meselelerinde, bundan önce Kürtler ve Ermeni sorununa dair sergilediğinden daha müspet bir tutum sergilemek durumunda.

Fakat mesele daha ciddi; Türkiye, Brüksel'in işbirliğini heba edemeyeceği kadar büyük bir ülke. Bizi zor günler bekliyor. En azından bir AB ülkesi, Fransa, Türkiye'nin üyeliğine dair kararını referandumla verecek. Türkiye'nin başvurusu AB müzakerecileri tarafından her yönüyle test edilmemiş olursa, Türkiye böyle bir oylamadan üye olarak çıkamayacaktır.

The Daily Telegraph

Başyazı

Zavallı Türkiye. AB ile üyelik müzakerelerine başlama umutları son dakikada bir darbe daha aldı. AB'deki geniş bir kamuoyu fikriyatının sözcülüğünü yaptığı iddia eden Avusturya, müzakerelerin, ancak tam üyeliğe açık bir alternatif önerilmesi halinde başlaması gerektiğini savunuyor. Geçen aralıktaki AB zirvesinde, Türkiye'nin üyelik müzakerelerine başlamak için gereken şartları yerine getirdiği sonucuna varılmıştı.

Bölünmüş Avrupa, Ankara'ya yeni özel şartlar getirerek ciddi bir vaatten dönme gayreti içinde. Türklere sunulacak en iyi teklif, AB ile belli bir mesafede durması, dünyanın bu en büyük tek pazarındaki rekabet gücünü kullanmasına imkân verecek şekilde üyelikten daha azına razı gelmesi olabilir.

Fakat Türklerin akıllı uzun zamandır tam üyelikte; ülke içi reform ve bölünmüş Kıbrıs konularında AB ile işbirliği yaptığı düşünülürse, son dakikada bir kenara itilmeyi hak etmiyor.

AB'nin önünde stratejik bir tercih var: Ya 10 veya 20 yılda büyük bir Müslüman ülkeyi sindirmek için çalışacak ya da geri çevirecek. İlk seçenek, Batı ile İslam dünyası arasında eşsiz bir köprü vaat ediyor. **İkincisi ise iyi niyetli fakat gururlu bir adayı radikal bir hasma dönüştürme riski taşıyor.**

LÜBNAN BASINI

Nehar gazetesinden Semih Saab'ın kaleme aldığı yazı: Avrupalı liderler Türkiye'nin AB'ye üyeliği için tarih belirleme kararı **vererek 'medeniyetler çatışması' tezini** kırmak için önemli bir adım atmıştı. Bunun devamı gelmeli, Avrupa ile Türkiye arasındaki engellerin kırılabilmesi için, her iki taraftan da cesur adımlar atılmalı. Türkler bugün hayal kırıklığı içinde. **Bu, Batı'nın İslam dünyasındaki başka rejimler için model olarak gördüğü bu Müslüman ülkenin kaderine fazlasıyla yansacaktır.**

2 EKİM 2005

İNGİLİZ BASINI

The Daily Telegraph

Muhafazakâr Parti milletvekili **Daniel Hannan** 'ın kaleme aldığı yazı: Yarın (bugün) Lüksemburg'da mükellef bir **maskaralık** sahnelenecek. Türkiye, son dakikadaki diplomatik engelleri aşarak, AB ile üyelik müzakerelerine resmen başlayacak. Siyasetçiler Avrupa'nın dört bir köşesinde AB'nin Türkiye'nin üyeliğinden ne kadar kazançlı çıkacağına ve saireye dair nutuklar atacak. Fakat pek azı kendi söylediğine inanacak.

Gerçekten de AB'nin sözlerini sadece Türkler ciddiye alıyor. Brüksel'de işlerin nasıl yürüdüğünden bihaber şekilde, mevcut üyelerin geçen aralıkta verdiği söze (yani belli kriterleri karşıladığı takdirde Türkiye'nin üye kabul edileceği sözüne) saf saf inanıyorlar. Halbuki o günden bugüne AB, Fransa ve Hollanda'dan gelen AB Anayasası'na 'Hayır' oylarıyla sarsıldı ve Avrokratlar bu sonuçlardan esasen Türkiye karşıtı hissiyatı sorumlu tutuyor. Fransa ve Avusturya Türkiye'nin üyeliğine dair referandum düzenleme taahhüdünde bulunarak duruma mukabele etti. Fransızların yüzde 70'i, Avusturyalıların yüzde 80'i böyle bir referandumda 'Hayır' oyu vereceklerini söylüyor ve üyeliği bloke etmek için bir tek veto kâfi.

Fakat Türkler hâlâ neşeli bir iyimserlik içinde. Üyelikle ilgili başka hiçbir ülkenin önüne böyle şartlar konulmadı. Sözgelimi kimse Belçika'nın Kongo'daki zorbalıklarından dolayı aklanmasını talep etmedi. Ve AB'nin yeniden birleşme planını kabul eden Türk tarafı, reddedense Rum tarafıyken, **Ankara'dan bu konuda daha fazla taviz istenmesi inanılmaz bir haksızlık gibi görünüyor.**

Bugün, Türkiye dine yönelik en baskıcı yasalarından bazılarını kaldırırken, ellerimizi havaya kaldırıyoruz ve köktendincilik çığlıkları atıyoruz. Gülünç olan şu ki, böyle yaparak tam da korktuğumuz şeyi, **yani yüzünü Mekke'ye dönmüş bir Türkiye'yi yaratma riskine giriyoruz. Hadi, Türkleri şimdi reddetmeyi göze aldık diyelim. Peki önümüzdeki 10 yıl boyu aşağılayıcı tavizler koparıp, yüz binlerce AB yasasını sindirmiş hale getirip, bütün bunların ardından Türkleri yüz geri edersek ne olur? Ben söyleyeyim: Felaket olur.** Bugün Türkiye, dünyanın dört bir köşesindeki demokrasiye inanan Müslümanlar için bir esin kaynağıdır. **Bundan 10 yıl sonra, sadık bir müttfikimizi, burnundan soluyan bir hasma, hemen yanımızdaki bir İran'a çevirebiliriz. Hakikaten de tarihi bir hatanın içine yuvarlanmak üzereyiz.**

The Observer

Londra'daki Dış Politika Merkezi direktörü; 2002-2005 yıllarında Britanya Eğitim Bakanlığı'nı yürüten **Stephen Twigg'in** kaleme aldığı yazı: Üye devletler geçen aralıkta müzakerelerin ilk bölümünün başlaması yönünde fikir birliğine varmıştı, fakat AB Anayasası'nın reddi, çekinceler öne sürenlere taze kan taşımış oldu.

Sorun, bazı AB hükümetlerinin kendi halklarından duyduğu korku. **İslam dünyasındaki müttefikimizi aramıza almamızın ekonomik, jeopolitik ve stratejik bakımdan çıkarımıza olduğu fikri yeterince güçlü savunulamıyor.** 11 Eylül, Madrid ve Londra saldırılarının ardından, militan İslam ve onun Batı'daki genç Müslümanları etkilemesi meselesini bir kenara bırakamayız. İşte tam da bu yüzden laik bir Müslüman ülkeyi AB ailesine buyur etmek muazzam önemde bir fırsat.

Fakat entegrasyon iki şeritli bir yoldur: Türkiye'nin üyeliği Avrupa çok kültürlülüğü ve Müslümanlarla diğerlerinin yan yana yaşayabileceğini göstermek açısından çok önemli bir adım olacak. Uzun vadede Türkiye'nin üyeliği, Avrupa değerleriyle, kadınların eşitliğiyle ve insan haklarıyla bağ kurmuş gerçekten modern bir İslam versiyonunun ortaya çıkmasını teşvik edebilir.

Bu da Avrupa kimliği tartışmasını ertelenemez kılar. Yeni katılanları neye entegre olmaya davet ediyoruz? İşte Türkiye'nin üyeliği bu sorulara cevap bulmak açısından da önemli bir fırsat. **2005 yılı Avrupa için karar anı. Türkiye'ye saygıyla davranmayı başaramazsak tarih bunun hesabını bizden sorar; eğer bunu başaramazsak, kendi etnik azınlıklarımıza veya onları takip edecek olanlara, entegre olma kapasitelerine zerre kadar inanmadığımız mesajını vermiş olacağız.**

3 EKİM 2005

İNGİLİZ BASINI

THE TIMES

The Times gazetesi, Koç Üniversitesi tarih profesörü Norman Stone'un yazdığı konuyla ilgili bir makaleye yer verdi. Norman Stone, Türkiye'nin sorunları bulunduğunu, ancak ülkenin aynı zamanda müthiş bir büyüme oranı olduğunu ve bunun günlük yaşam içinde her yerde hissedebileceğini yazdı. **Avrupalılara Türkiye ile ilgili itirazlarını bir yana bırakmaları çağrısında da bulunan Stone, Türkiye'nin Avrupa'ya, tek başına bütün Doğu Avrupa ülkelerinin toplamından daha çok Avrupa'ya kazandıracakları bulunduğuna dikkat çekti.**

THE INDEPENDENT

The Independent gazetesi yazarı Maureen Freely de Türkiye'nin AB üyeliği konusunda kaleme aldığı makalede, 'Türkiye'yi yanımıza alma konusunda başarısız olursak ve onu sosyal demokrasiden uzaklaştırırsak, bunun tek suçlusu biz oluruz" görüşünü savundu.

'Avrupa'nın Türkiye ve bu ülkenin geçmişine dair büyük bir cehalet içinde bulunduğu' işaret eden Freely, Türkiye'nin Müslüman bir ülke olmasından kaynaklanan itirazlara karşılık, bu ülkenin 80 yıllık bir laiklik geçmişi bulunduğuna işaret etti.

FINANCIAL TIMES

İngiliz günlük ekonomi ve siyaset gazetesi Financial Times, 42 yıllık bekleyişin ardından Türkiye'nin AB üyeliği konusunda 'başlama çizgisinin bile belirlenemediği' yorumunda bulundu.

Gazetenin haberinde, Lüksemburg'da devam eden görüşmelere atıfta bulunularak, 'bugünün, her şeyin iyi gitmesi halinde, tarihi bir gün olacağı' belirtildikten sonra, "tabii bu, Türkiye'nin tam üyeliğinin garantisi olmayacak. Hatta belki 10 yıl sürebilecek müzakerelerin başlayacağını bile garanti etmeyecek" ifadeleri kullanıldı.

İTALYAN BASINI

CORRIERE DELLA SERA

'Türkiye'nin Avrupa'ya Girişine Viyana Duvarı' başlığını kullandığı haberinde, "Avusturya AB'ye üyelik müzakerelerinin başlatılmasını engelledi. Pazarlıklar gece boyunca sürdü. AB üyeliğine 'bir alternatif' bulma formülü, anlaşmazlığın ana konusu. 25 ülkenin dışişleri bakanlarının toplantısı bugün de sürecek" denildi.

la Repubblica

La Repubblica'nın haber başlığında da, 'Türkiye-AB, sonuna dek pazarlık' ifadesine yer verildi. AB üyesi ülkelerin Avusturya'yı iknaya çalıştıklarına değinilen haberde, Solana'nın ise iyimserliğini koruyarak, "Uzlaşma sağlanacak" dediği belirtildi.

LA STAMPA

La Stampa'nın konuya ilişkin haberini uzun bir başlıkla sunması dikkat çekti. 'Türkiye konusunda nefes kesici bekleyiş. Lüksemburg'da AB müzakereleri karaya oturabilir' başlığını kullanan La Stampa, AB Dönem Başkanı İngiltere Dışişleri Bakanı Jack Straw'un 'bir uygarlık savaşı riskiyle karşı karşıyayız' dediğine işaret etti.

İtalya'nın en önemli ekonomi gazetesi Il Sole 24 Ore ise Lüksemburg'da yaşananları, 'Londra'dan Viyana'ya baskı: Ankara ile müzakereler başlamalı' başlığıyla özetledi.

İSPANYOL BASINI

EL PAIS

Andres Ortega'nın kaleme aldığı yazı: Duraklamalar ve ara noktalar olmasına rağmen, bir kez kapı açıldı mı, kendilerinde gerilemeler olmadıkça, AB'nin kapıyı tekrar kapatmayacağını biliyorlar. Özellikle, şu andan itibaren müzakereleri başlatma perspektifi, Türkiye'nin demokratikleşmesini ve modernleşmesini devam ettirmek ve yatırımların akmasını sağlamak için en iyi kamçı. Avrupa, Türklere ne evet ne de hayır demek zorunda kalmayı isterdi. Türkiye'yi dahil etmeye hazır mı AB? Hayır (ve en kötüsü de her defasında daha az hazır olması). Buna Türkiye hazır mı? Yine hayır. Bu Türkiye'nin bu birliğe sığmadığı aşikâr. Ancak bu zor duruma göğüs germenin yolu bu değil.

Türkiye ve Avrupa'nın 10 ya da 15 yılda nasıl olacaklarını düşünmek lazım. Şimdiki büyüme ritmiyle, tüm ülkede olmasa da deniz kıyısının en gelişmiş kesimlerinde, AB'nin nüfus başına düşen refahının yarısına yaklaşılmış olunacak. **Ayrıca, şu an iktidarında İslami bir parti bulunan, halkının çoğu Müslüman bir ülkenin, laik bir Avrupa'ya girmek için laik bir devlet olarak kalacağını göstermesi için makul bir süre bu. Şu dönemde AB tarafından Türkiye'ye kapatılacak bir kapı, Müslüman dünyasına, Hristiyan kulübünün bir tokadı olarak yansır.**

Birliğin tam olarak coğrafi sınırları tanımlanmalı. Türkiye'den, bir biçimde, AB'nin üye ülkesi Kıbrıs'ı tanımasının istenmesi mantıklı. **Ancak, dönemin 15'leri, Kıbrıslı Türklerin kabul ettiği BM'nin yeniden birleşme planını reddeden Rumlardan AB'ye girişine izin vererek bir hata işledi.** Zamanı gelince Türkiye de, AB'ye dahil olma, dışarıda kalma veya özel bir ilişki kurma üzerinde düşünmek zorunda kalacak. **Ancak, her şeyden önce Türkiye, AB'nin yeniden tanımlanması için bir teşvik unsuru olacak.**

ABD BASINI

The New York Times

New York Times gazetesi, AB üyelerinin hafta sonu boyunca Türkiye ile üyelik müzakerelerini başlatma konusunda krizi aşamadığına işaret ederek, "bir son dakika anlaşması, sürecin devam etmesini sağlayabilir, ancak atılacak her adım sonuncusundan daha zor görünüyor" yorumunda bulundu.

Gazetede çıkan bir haberde, **"pazartesi günü üyelik müzakereleri başlarsa, bu AB için önemli bir an ve Türkiye'nin Avrupa ekonomik ittifakıyla birleşmeye yönelik 42 yıllık çabasında çok önemli bir adım olacaktır"** denildi.

Haberde, 'müzakerelere başlama kararının alınıp alınmamasının, geçtiğimiz yaz Avrupa anayasası konusunda yapılan referandumlar ve Avrupa bütçesine yapılacak katkılar konusundaki başarısızlıklardan sonra, **Avrupa işbirliği için de bir test niteliğinde olacağı'** ifade edildi. Haberde, 17 Aralıkta da 25 ülkenin Türkiye ile müzakerelere 3 Ekimde başlama konusunda ancak son dakika diplomasisiyle anlaşıldığı hatırlatıldı.

4 EKİM 2005

İNGİLİZ BASINI

The **Guardian** INTERNATIONAL

İngiltere'de yayımlanan The Guardian gazetesi, 'Diplomatik çıkmaz aşıldı ve Avrupa Türkiye'yi kucakladı' başlığını kullandı.

Başyazı

Avusturya'nın, Türkiye'nin, İsveç'ten Slovakya'ya kadar bütün diğer adaylara tanınan tam üyelik yerine 'imtiyazlı ortaklık' önerilerek ayrımcılığa tabi tutulmasını öne sürmesi kesinlikle yanlış. Bu müzakereler net bir şekilde, Türkiye'nin (ki kendisine daha 1963'te Avrupa perspektifi taahhüt edilmişti) halihazırda ekonomik ve siyasi reform rotasında ilerlediği fikri üzerine temellenmişti. Bu saatten sonra Türkiye'yi geri çevirmenin tehlikeli bir tepkiye yol açabileceği belliydi.

Bütün bunlar, bütün AB adayı ülkeler için geçerli kriterlerin (ister gıda hijyeni, ister mali işleyiş kuralları, isterse insan hakları olsun) Türkiye'ye tavizsiz şekilde uygulanmaması gerektiği anlamına gelmiyor. Ama kalenin yerini değiştirip sahtekârlık yapmak veya engelleri çoğaltmak anlamına da gelmemeli.

Hükümetlerin, bu tarihi genişlemenin doğru politika olduğuna kendi seçmenlerini ikna etmesi için çok çalışması gerekiyor.

Türkiye'nin AB'nin bütün koşullarını yerine getirmesinin 10 veya daha fazla yıl alacağını hatırlamak önemli. Bunları yerine getirdiğinde bugünden daha zengin olacak ve iyiye doğru birçok değişim geçirecek. **Avrupa bu laik Müslüman demokrasiyi reddetseydi, inanılmaz dar görüşlü bir tavır sergilemiş, popülizmi ve önyargıları daha da vahim hale getirmiş olacaktı. Herkes rahat bir nefes aldı. Fakat nefesinizi tutmayın.**

Independent gazetesi, 4 Ekim tarihli gazete manşetlerinin en dikkat çekenini kullanmıştı. 'Avrupa'nın yeni sınırları'nı ilk sayfasında yayımladı.

“Avrupa'nın sınırları yeniden çizildi. Başlangıçta Avrupa'daki bölünmüşlüğü ortadan kaldırma fikrinin ürünü olan AB, şimdi İslam dünyasıyla batı arasında köprü kurma projesine dönüşüyor” diye yazdı.

FINANCIAL TIMES

Başyazı

AB'nin Türkiye ile tam üyelik müzakerelerini başlatmak için geçirdiği zorlu uzlaşma süreci pek de hoş bir manzara oluşturmadı. Müzakerelerin aşağı yukarı 10 yıldan önce tamamlanmasını kimse beklemiyor. **Fakat AB'nin, üye ülkelerin geçen aralıkta uzlaştığı müzakerelere başlama taahhüdüne uymaması, korkunç bir tutarsızlık sinyali olacaktır.**

Türkiye'nin AB'ye tam üye olması olağanüstü bir başarı olacak, her iki tarafa da muazzam faydalar getirecektir. Birliğin müstakil bir Hıristiyan kulübü olmadığını, büyük çoğunluğu Müslüman bir ülkeyi kabul etmeye muktedir olduğunu gösterecektir. **Dinamik bir ekonomiyi ve genç bir nüfusu, yanı sıra Ortadoğu ve Orta Asya'da önemli stratejik rollere sahip bir ülkeyi birlik içine taşıyacaktır.**

Türkiye'nin üyeliği günün birinde gerçek olursa eğer, AB hükümetlerinin de yapması gereken çok şey var. Seçmenlerini, bunun iyi bir şey olduğuna, herkes için refah ve güvenlik getireceğine ve refah alanını genişleteceğine ikna etmek zorundalar. 25 üye ülkenin hükümeti sadece daha ileri genişleme fikrini satamamakla kalmadılar, son genişleme dalgasının olumlu olduğuna da seçmenlerini ikna edemediler. **Yükselen ekonomilerin yol açtığı bir dinamik rekabet dünyasında genişleme, Avrupa'nın rekabetçiliğini artırmak ve kıtayı yeni fikir ve etkilere açmak bakımından doğru cevap. Türkiye'yi kapıyı açmak bu açıdan, hayati bir adım; hayflanılacak değil sevinilecek bir karar.**

The Daily Telegraph

Başyazı

Dün Lüksemburg'da Britanya diplomasisi hiçbir konuda baskın çıkamadı. Avusturyalılar ana taleplerinden geri adım atsa da, hem müzakere çerçevesine AB'nin hazım kapasitesine atfi ekletmeyi, hem de Lahey Uluslararası Ceza Mahkemesi Başsavcısı Carla del Ponte'den de Hırvatistan'ın eski General Ante Gotovina'nın adalete teslim edilmesi için tam işbirliğinde bulunduğu raporunu koparmayı başardı. Bu raporla Avusturya'nın dış politikasının en büyük hedefine ulaşılmış, Zagreb'in üyelik müzakerelerine giden Brüksel yolu açılmış oldu.

Yaratılan bu son dakika engeli, Türkiye konusunda stratejik düşünce becerisinden insanı dehşete düşürecek kadar yoksun olduğunu defalarca ispatlamış bir birlik için, nahoş da olsa şaşırtıcı değildi. Şimdi AB'nin eline itibarını, İslam âlemiyle Batı arasındaki ilişkiler bozulmasına rağmen cesaretle Avrupa'ya yaklaşan bir Müslüman ülkeyle, iyi niyetle müzakere ederek yeniden kazanabilmesi için bir fırsat geçti. 70 küsur milyonluk yoksul bir ülkeyi hazmetmek kolay olmayacak. Ama müzakereler ve ardından gelecek geçiş döneminin uzun sürmesi, böylece Türkiye'ye diğer reformlarını gerçekleştirme, Avrupalı liderlere de seçmenlerini çağımızın büyük kültürel kampaşmasında köprü olabilecek, hayat dolu bir demokrasiye hazırlamak için bol bol vakit kalması bekleniyor.

Schüssel'in son dakika itirazları, işlerindeki beceriksizliklerine dışarıdan bir günah keçisi bulmaya yönelik siyasi bir çabalamaydı ama, partisinin Styria'da pazar günü yapılan yerel seçimlerde 60 yıldır ilk kez mağlup olmasını önleyemedi. **Kendisine olağanüstü bir kararlılıkla yaklaşan Türkiye'ye sözlerini tutacaksa, AB üyelerinin bundan daha geniş düşünmeye başlaması gerekiyor.**

THE TIMES

Dışişleri Bakanı, Lüksemburg'da başkanlık ettiği ve pazar günü başlayıp dün geç saatlerde biten toplantılarda, İngiltere'nin başkanlığını ilgisizlikten kurtarmaktan daha fazlasını yaptı; **"eski" Avrupa'yı içe dönük yapısından kurtarma ve Türk karşıtlarının korktuklarını iddia ettikleri "medeniyetler çatışmasını" önceden önleme potansiyeli olan bir süreç başlattı.** Birlik, belki tarihi boyunca ve kesinlikle Charles de Gaulle'in İngiltere'ye 42 yıl önce "hayır" demesinden bu yana çok daha vahim bir kimlik kriziyle karşı karşıya kaldı.

Ankara'ya sunulan katılım süreci taslağında açık bir koşul var: Eğer Türkiye talep edilen reformları gerçekleştirmede başarısız olursa taslak metin rafa kaldırılacak. Bu reformlar tatmin edici şekilde uygulamaya konsa bile, zaman çizelgesi gerçekçi: **Tam üyelik en erken 2015'e kadar gerçekleşemez.**

Kültürel uyum hiçbir zaman AB'nin hedefi olmadı, bu nedenle **"Hristiyan Klubü"** olduğu iddia edilen ve Türk basınında bazı muhaliflerin şimdiden seslerini yükselttiği AB, daha şimdiden farklı.

Türkiye'nin AB üyeliği şansını reddetmek, Birliğin kendi reformcularına bir ihaneti olacaktır. Bu şansını kullanmak ise, şüpheli Müslüman dünyasına, Avrupa'nın çeşitliliğe kucak açmaktan söz ettiğinde tam anlamıyla bunu kastettiğini ispatlamak olacaktır.

ABD BASINI

The Washington Post

Türkiye'nin AB ile üyelik müzakerelerine başlaması, 'AB, Türkiye ile tarihi görüşmeleri başlattı' başlığıyla verildi. Gazete, Avusturya'nın son anda itirazlarını çekmesinin ardından başlayan üyelik müzakereleri sürecinin 10-15 yıl alabileceğini yazdı.

Los Angeles Times

Gazete haberi 'Türkiye AB ile kilometre taşı üyelik görüşmelerine başladı' başlığıyla verdi. Gazete, Avusturya'nın itirazları ve Kıbrıs konusundaki tartışmanın, üyelik müzakerelerinin başlamasını tehlikeye attığını, ancak son anda bu engellerin aşıldığını kaydetti.

THE WALL STREET JOURNAL

Gazete, AB'nin Türkiye ile müzakereleri başlatmasına geniş yer ayırarak, bunun, stratejik açıdan AB'nin 50 yıllık tarihindeki en önemli genişleme kararlarından biri olduğunu yazdı.

The New York Times

'AB resmen Türkiye'nin üyelik müzakerelerini başlattı' başlığını kullanan gazete, müzakerelerin belki 10 yıl süreceğini, AB'nin sınırlarını Asya'nın içlerine uzatacak şekilde sona ereceğini yazdı.

KKTC BASINI

Halkın Sesi:

Halkın Sesi gazetesi, 'Türkiye için yeni dönem' başlığını kullanırken, Yeni Düzen gazetesinin "Darısı başımıza" başlığıyla verdiği haberde, "1962 yılında başlayan Türkiye'nin 42 yıllık rüyası gerçek oluyor" ifadesi kullanıldı.

KIBRIS

'Tam yol Avrupa' başlığını kullanan Kıbrıs gazetesi de "Türkiye, AB ile ilişkilerinde tarihi bir eşiği daha açtı ve tam görüşmelere başladı" diye yazdı.

GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ BASINI

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Fileleftheros gazetesi, 'ABD'nin hayır duasıyla AB'ye' başlığıyla verdiği haberde, "ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'ın müdahalesiyle çıkmazın aşıldığı ve Türkiye'nin yükümlülüklerinin sulandırıldığı" öne sürüldü.

ΠΟΛΙΤΗΣ

Politis gazetesi ise 'Ekspres harekete geçti' başlıklı haberinde, "hepsi ödün verdi ve Türkiye yeşil ışığı gördü" diye yazdı. Gazete, "AB ile Türkiye arasında müzakerelerin başlaması ve yol haritasına ilişkin anlaşmanın dün gece geç saatlerde, Avusturya'nın geri adım atması ve Rum yönetiminin dolaylı kaybıyla sağlandığı" yorumunda bulundu.

YUNAN BASINI

Yunan basınına göre sonuç ABD'nin marifeti. Atina'da yayımlanan gazeteler, manşetlerine taşıdıkları haber ve yorumlarında, Türkiye'nin son derece zorlu geçen müzakereler sonunda Avrupa pasaportunu ABD'nin müdahalesi sonucu aldığını savundular.

KATHIMERINI

'Türkiye için yeni maraton başlıyor. AB ile tam üyelik müzakereleri resmen başlıyor' başlıklı haberinde, gerilimli müzakereler ve ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'ın telefonla yaptığı müdahale ve baskı sonucu Avusturya'nın İngiltere Dönem Başkanlığı'nın hazırladığı müzakere çerçeve metnini değişiklik olmaksızın kabul ettiğini yazdı. 'Rice, Recep Tayyip Erdoğan'ı nasıl kurtardı?' başlığıyla haberini okuyucularına taşıyan To Vima gazetesi, uzun soluklu görüşme ve müzakerelerden sonra Washington'un kararlı müdahalesiyle Türkiye'ye tam üyelik müzakereleri için yeşil ışığın yakıldığını yazdı.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ

'Türkiye'nin AB üyeliği için yol son anda açıldı' başlıklı haberinde, Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'ün Lüksemburg uçağına binmesiyle birlikte Türkiye'nin Avrupa ailesine katılımı için geri sayıma başladığını kaydetti.

'ABD damgalı Türkiye-AB anlaşması', 'Kıbrıs Ankara vetosunun rehinesi' başlıklarını kullanan Ethnos gazetesi, Yunan tarafının, ABD müdahalesiyle Ankara'nın Kıbrıs'ın (Rum) uluslararası teşkilatlara üyeliğini veto etme hakkının kaldırılması ısrarından vazgeçtiğini ve Türkiye'nin üyelik müzakerelerinin başladığını kaydetti. Gazete, uzun süren müzakerelerde çıkmazın aşılması yönünde Atina ile Lefkoşa'nın (Rum) geri çekilmek ve faturayı ödemek zorunda kaldıkları değerlendirmesinde bulundu.

Yunan Eleftherotipia ise türkçe olarak, hoş geldin ama yavaş yavaş manşeti attı.

ALMAN BASINI

Alman gazeteleri Türkiye ile AB üyelik müzakerelerine başlanması yönünde dün geç saatlerde alınan kararlar ilgili olarak Avusturya'nın olumsuz tutumuna geniş şekilde yer verdiler

'Avusturyalılar'ın Türkiye kompleksini' sorguladı. Komşu Yunanistan ise son derece zorlu geçen müzakereler sonunda Türkiye'nin Avrupa pasaportunu ABD'nin müdahalesi sayesinde alabildiğini ileri sürdü. Die Welt gazetesi, 'Avusturya, Türkiye'ye yönelik blokajını sona erdirdi' başlığıyla haberi verirken, gazetenin, 'Wolfgang Schüssel (Avusturya Başbakanı): Tek başına herkese karşı' başlığıyla yayınlanan bir yorumundaysa Schüssel'in daha önce de Türkiye'nin tam üyeliğinin gerçekleşmemesi durumunda ne yapılacağı konusunda düşünülmesi uyarısında bulunduğu, görüşlerini gizlice destekleyenlerin bulunduğu ileri sürüldü.

'Avusturyalıların neden Türklere karşı bir kompleksleri var?' başlığıyla verdiği haberde, Avusturya'nın, Viyana kuşatmasından bu yana yeniden Hıristiyanlık alemini Müslüman akımına karşı koruma duygusuna kapıldığı, aksi takdirde Avusturya'nın dünkü tutumunu açıklamanın mümkün olmadığı görüşüne yer verildi.

Frankfurter Rundschau

'Türkiye'nin üyeliği için son ana kadar çekişme' başlığıyla verdiği haberde, üyelik müzakerelerine başlanmasının gecikmesi Türkiye'de AB ile ilgili tereddütleri daha da arttırdığı görüşüne yer verdi.

Avusturya'nın son anda 'pes etmesi' ile müzakerelerin başladığına işaret etti.

AVUSTURYA BASINI:

Die Presse

“Viyana, riskli bir oyun oynadı ve kazandı. Avrupa vatandaşlarının Türkiye’ye karşı muhalafetini cesurca dile getiren tek ülke Avusturya oldu.”

DER STANDARD

“Türkiye’ye imtiyazlı ortaklık seçeneğinde ısrar eden Avusturya yalnız kaldı.”

“Korku filmi Türkiye”

BELÇİKA BASINI

LE SOIR

Le Soir, birinci sayfadan 'Türkiye-AB: İnşallah' manşeti attı. Gazete Lüksemburg'da yaşanan hareketli saatleri anlatırken, "Lüksemburg'daki politikadan ziyade tiyatroydu" ifadesini kullandı. 'Le Soir' gazetesi, birinci sayfasından, 'Türkiye-AB: İnşallah' başlığı ile verdiği haberinde, Lüksemburg'da yaşanan hareketli saatleri anlatırken AB'nin yeni bir krizin eşliğinden geçtiğini belirtirken, 'Lüksemburg'daki, politikadan ziyade tiyatroydu' ifadesini kullandı. Yorumda, AB'nin 'siyasi cesaret eksikliğinden' söz edilirken, 'ABD, Türkiye'nin bir gün büyük Avrupa ailesine katılmasını kararlaştırmıştı. Hepsi bu' ifadelerine yer verildi.

Muhafazakar La Libre Belgique gazetesi, 'Türkiye'ye Avrupa ufku açıldı' başlığını attı. Gazete, birinci sayfasından, 'Türkiye'ye Avrupa ufuğu açıldı' başlığıyla verdiği haberde, müzakerelerin başladığını, 'imtiyazlı ortaklık' seçeneğinin kayıtlara geçmediğini alt başlıklarla duyurdu. 'Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasçısı olan ve AB'nin kapılarını 40 yıldır çalan Türkiye'nin tam üyelik müzakerelerine başlaması için uzlaşma sağlandığını belirten gazete, 'Ramazan'ın başlamasına birkaç saat kala, Ankara AB koşullarını kabul etti' ifadesini kullandı.

İTALYAN BASINIUTU

la Repubblica.it

Gazete, "AB kapılarını Türkiye'ye açtı. Avrupa'da yeni bir çağ başladı" manşetini attı.

CORRIERE DELLA SERA

Gazete, "Anneciğim Türkler geliyor korkusu tarihe karıştı" diye yazdı.

LA STAMPA

La Stampa, "şimdi top Türkiye'de. Çok zorlu uzun ve engebeli bir yolda dakika başı sınav verecek" yorumunu yaptı.

Giornale

Gazete, "hiçbir ülke ile bu kadar katı ve titizlikle pazarlık edilmemişti. Türkiye'de bayram havası esti" dedi.

İSVEC BASINI

SvD

SVENSKA DAGBLADET

Gazete, 'Türkiye için uzun maraton yarışı başladı' başlığını kullandı.

RUS BASINI

AB'nin Türkiye ile müzakereleri başlatma kararı, Rus basınında da geniş yer buldu.

The Moscow Times

İngilizce yayımlanan 'Moscow Times' gazetesi, 'AB, Türkiye ile müzakerelere başlamaya hazır' başlığıyla verdiği haberde, Avrupa ülkelerinin Avusturya'nın itirazlarını aşmayı başararak Türkiye'nin 40yıllık AB hedefinde önemli bir aşamaya geçildiğini belirtti.

HOLLANDA BASINI

de Volkskrant

'Türkiye AB üyesi olabilecek. Görüşmeler, dün gece başladı',

'AB, Avusturya'nın diz çökmesinden sonra rahat nefes aldı',

'Türkiye-AB anlaşması son anda',

Algemeen Dagblad gazetesi de 'Türkiye ile müzakereler başlıyor' başlıklarını kullandı. Gazeteler, varılan uzlaşmanın ardından müzakerelere geçilmesini memnuniyetle karşıladığını belirten Hollanda Dışişleri Bakanı Bernard Bot'un, AB'nin bu uzlaşmayla bir anlamda 'namusunu kurtardığı' görüşüne yer verdiler.

İSPANYOL BASINI

EL PAIS

Avusturya'nın, Türkiye'ye karşı 'inadında' yalnız olmadığını, 'Kıbrıs Rum Kesimi, Fransa, Almanya ve Hollanda'nın onu yakından izlediğini' yazdı. Gazete, 'Ankara, bu uzun müzakere sürecinde sadece hükümetleri değil, Avrupa vatandaşlarını da ikna etmek zorunda olduğunu anlamak zorunda' ifadesini kullanan gazete, 'Türkiye'nin bu macerasının sonu garanti edilmiş değil ama kötü sonuçlanırsa bu herkes için kötü olur' değerlendirmesinde bulundu.

el mundo

El Mundo gazetesi ise, Türkiye ile müzakerelere başlamanın, 'çetin müzakerelerin ardından AB'nin farklılıklarını giderip, Avusturya vetosunu kaldırmasıyla sağlandığını' yazdı.

abc

'AB, Türkiye ile genişleme tarihinin en zor sürecine atılıyor'

LA RAZÓN

'Halkı Müslüman olan bir devletin üye ülkeler arasına girmesini sağlayabilecek tarihi bir gün' ifadesini kullandı.

LA VANGUARDIA

'AB tarihinin en karışık katılım müzakeresinin başladığını' yazdı. *Joaquin Luna'nın* kaleme aldığı makale de ise: Avrupa, usulen de olsa, 1947'den beri NATO'nun sadık ortağı ve 1987'den beri de AB'ye girmek için bekleyen Türkiye'ye karşı **adil olmadı**.

AB, Aralık 2004 tarihi ve bu yılın temmuz ayı olmak üzere, 3 Ekim 2005'te Türkiye'yle müzakereye başlamak ve tam üyelik için söz vermişti. **Bu sözünü geç ve kötü bir biçimde yerine getirdi.**

Ulusal çıkarların (bencilce, hatta kaprisli çıkarlar demek daha doğru olur) üstünlüğü ortaya çıktı. Türkiye söz konusu olduğu zaman beliren **züppe kulüp** havası depreşti. İki fiyaskonun ardından (AB anayasası ve bütçe konusundaki anlaşmazlık) bir de liderlik krizi... Ankara, insan haklarını ve Avrupa ruhuna uygun diğer istekler konusunda ilerleme kaydediyor. Ve Ermeni soykırımını da dahil gelecek taleplere karşı hazırlıklı olduğunu gösteriyor. **Oysa Avrupa ne yazık ki basiretsizce prestiji elden bırakabiliyor bazen.**

SURİYE BASINI

Suriye gazetesi Teşrin'den **Bessam Rıdvan'ın** kaleme aldığı makale: Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakerelerine başlaması, Avrupa kulübüne kabul edildiği anlamına gelmez. 10 ila 15 yıl sürecek maraton müzakerelerin sonucu şayet başarıyla taçlanırsa üyelik gerçekleşecek.

Türklerin Avrupa hayalinin ömrü, Ankara'nın 1963 yılında Avrupa Ekonomi Topluluğu ile ortaklık anlaşması imzalamasından bu yana tam 40 yıl. O tarihten itibaren bu hayal, peşi sıra gelen hükümetler arasında gel git hali yaşadı. Gerçekleşmesine çok yaklaşıldığı zamanda Avrupalılar bu konuya önem göstermedi. **Ta ki birliklerinin kapısını vuran Türklere gafil avlanana dek.** Türkiye Avrupa'nın Kopenhag Kriterleri'ne uyum için bütün imkânlarıyla geniş kapsamlı siyasi, ekonomik ve yasama reformlarına gitti. Bu durum AB üyelerinin Türkiye'nin üyelik müzakerelerine başlanması yönündeki taahhütlerini yerine getirmelerini ve ardından Avrupa kulübüne girme amacına ulaşmasına destek olmalarını gerekli kıldı.

Ankara hükümeti topu, kültürel etken, demografik ağırlık ve ekonomik düzey açısından diğer ülkelerden hayli farklı Türkiye'yi üye yapmaktan kaygılı AB'nin sahasına attı. Bakalım Avrupalılar Türkiye'nin üye alınmasının siyasi ve ekonomik boyutlarını idrak edebilecek mi? Yoksa bir Hıristiyan kulübü olarak kalmayı mı tercih edecekler?

İngiliz Basınından Yorumlar

The **Guardian** INTERNATIONAL

Ulrich Beck ile Anthony Giddens'in kaleme aldığı makale: Fransız ve Hollanda halkları konuştu, Avrupa anayasası öldü. Şimdi neler olacağını Avrupa yanlılarının söylemesi gerek. **Avrupa karşıtlarının gündemi ele geçirmesine izin vermemeliyiz. 'Hayır'a tepki göstermeli, olumlu ve yapıcı bir tavırla yaklaşmalıyız.**

Keza AB Türkiye'yi dışarıda tutma kararı alırsa, jeopolitik anlamda çok ciddi potansiyel etki kaybına uğrar. Bizzat Türkiye çatışmalarla parçalanabilir. Son kamuoyu yoklamalarına göre Türk halkının desteği, ülkenin potansiyel üyeliğine bazı üye ülkelerin takındığı düşmanca tavır yüzünden eriyor. **Ayrıca AB siyasi yeniliklere devam etmezse etkin bir küresel oyuncu olamaz.**

The
Economist

Başyazı

Türkiye'nin üyeliğini destekleyen bazı çevreler, bunun Hıristiyan ve Müslüman dünya arasındaki bağların güçlendirilmesine yardımcı olacağını söylüyordu. Bazıları da Türkiye'ye verilen sözün tutulmaması halinde, AB anayasasının Fransa ve Hollanda'da reddedilmesi, yanı sıra birlik bütçesi üzerinde anlaşılabilmesiyle patlak veren kriz durumunu derinleştireceğini savunuyordu. Fakat birçok Avrupalı bu kadar kalabalık (halihazırda 72 milyon) ve Müslüman bir ülkenin birliğe dahil edilmesi fikrine hiç sıcak bakmıyor; Türkiyeli işsizlerin mevcut AB üyesi ülkelere akacağından korkuyor. **Kuşkucular, Avrupalı ulusal liderlerin vatandaşlarının kaygılarını dikkate almadığı için anayasanın reddedildiğini öne sürüyor. Onlara göre, çoğunluk karşıyken Türkiye ile üyelik müzakerelerine başlamak, liderlerin bu yaz yaşanan felaketten doğru düzgün ders çıkarmadığının da kanıtı.**

Türkiye'nin de AB'ye yönelik kuşkuları var. **Avrupa uluslar kulübü artık nihayet Türkiye ile resmen üyelik müzakerelerine başladı; bundan sonra meselenin odak noktası, AB talep ettiği yasal, ekonomik ve kültürel değişimlere bizzat Türkler arasından gelen direnişe kayabilir.**

Ancak (Türkiyenin) AB kriterlerini karşılamak için insan hakları ve demokrasi konularında daha yapması gereken çok şey var. Son anketlerden biri, 2002 seçimlerinde Meclis'e giremeyen MHP'nin bugün sandalye kazanabileceğini gösteriyor. Ordudaki Erdoğan karşıtları da AB ile yakınlaşmanın güçlerini azaltacağından korkuyor ve Türkiye'nin iç çatışmalarını nüfuzlarını yeniden tesis etmek için şans olarak görüyor. **Ama başbakan, Kürt sorununun çözümünün baskıdan değil, daha fazla demokrasiden geçtiğinde ısrarlı. Yakın çevresi, Erdoğan'ın siyasi kaderini, AB olsun olmasın, daha fazla reforma bağladığını belirtiyor. Gerek kuşkucu Avrupalılarla gerekse kendi seçmenleri karşısında Erdoğan'ı bekleyen bir**

başka zorluk, Türkiye'ye ilk temiz yönetimi getirme sözünü tutmak. Erdoğan Türkiye'nin Avrupalı geleceği için bu kadar çok riske girmişken böyle bir noktaya gelirse çok yazık olur.

5 EKİM 2005

FRANSIZ BASINI

Le Monde

Başyazı

Avusturyalıların yaptığı Hırvatlara da Türkiye kadar Avrupalı denebileceğini kabul ettirmekten başka bir şey olmasa da, bunun siyasi bedeli biraz fazla ağır olmadı mı? **Düpedüz bir şantaj denebilecek bu harekete boyun eğmekle Avrupa Birliği yöneticileri, aday üyeleri bir dizi ilkeye uymaya mecbur bırakmada şimdiye dek kullandıkları en güçlü silahlardan birinden mahrum kalmış oldu.**

Son birkaç günde Lüksemburg'da yaşanan komediden bazı çelişkili dersler çıkarılabilir. Bir yandan belli ki AB'nin genişleme süreci yoluna koyulduktan sonra onu frenlemek çok zor.

AB mevzuatının teknik açıdan yerine getirilmesi her zaman birinci derecede önem taşımayacak. Bütün üyeleri, hatta ele alınan konuyla ilgisi olmayanları bile tatmin edebilmek için pazarlıklar girilecek. **Bu sürüncemelerin kurbanı da başta Türkler olmak üzere aday ülkeler, daha genel anlamda ise silueti ve hedefi vasat pazarlıklar arasında kaybolup giden Avrupa fikri olacak.**

LÜBNAN BASINI

Lübnan gazetesi Nehar'dan **Sahar Basiri'nin** kaleme aldığı makale: Türkiye'nin AB'ye üyelik müzakerelerinin başladığı gün Britanyalı ve Türk dışişleri bakanlarının birbirine sarılışı, **Avrupa'da Hıristiyanlık ile İslam arasındaki kaynaşmanın simgesel başlangıcıydı.**

Bu yaklaşım kesinlikle abartı değil. Zaten Aralık 2004'te, tam üyelik müzakerelerinin 3 Ekim'de başlayacağı yönünde vaat de almıştı Ankara. Fakat Türklerin çoğunluğunun dini İslam olduğu için Avrupa'nın temkinli tutumunun her an bu hayali suya düşürebileceği biliniyordu. **Sorunun derininde Türkiye İslam'ının Avrupa'nın Hıristiyan değerlerini tehdit etmesi kaygısı yatıyor.** Bu kaygı, medeniyetler çatışması olarak adlandırılmakta ve 11 Eylül'den bu yana alanını genişletmekte.

AB de Avrupa'daki, Arap âlemindeki ve tüm dünyadaki milyonlarca Müslüman'a güçlü bir mesaj gönderecek. Britanya, müzakerelerin reddedilmesinin Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasındaki uçurumu genişleteceğini ifade ederek bu mesajı ortaya koyuyordu. **Dahası AB Türkiye'nin kendi coğrafyasına model olma umudunu taşıyor. Bu, AB'ye dünya gücüne yakışır roller üstlenme imkânı sağlayabilir.**

*ABD Basınından Yorumlar***The Boston Globe**

Genellikle ortaya çıkmakta olan bir süper güç -ABD'ye karşı potansiyel olarak ekonomik ve stratejik bir rakip- olarak görülen AB hala, bu yılın başında, Fransa ve Hollanda'da seçmenlerin taslak anayasayı reddetmeleriyle yaşanan büyük bir başarısızlık nedeniyle yalpalıyor. **Avrupa'nın kimlik krizi hiç kuşkusuz, büyük bölümü Asya'da bulunan, fakir, çoğunluğu Müslüman bir ülkeyi kucaklamak için Birliğin sınırlarının doğuya doğru genişletilip genişletilmemesi konusundaki şiddetli tartışmayla daha da kötüye gidecek.**

Merkezi Londra'da bulunan, uluslararası meselelere odaklanan bir düşünce kuruluşu olan Chatham House'da Avrupa konusunda uzman olan Richard G. Whitman, 'Bu zorlu bir yol olacak. Türkiye AB'ye kabul edilen ülkelerin hepsinden daha fakir ve kültürel açıdan farklı. **Türkiye'nin tarihi Avrupa'nınkiyle iç içe geçmiştir ve bu onu benzersiz kılmaktadır.** Ayrıca Türkiye Avrupa'ya büyük bir pazar sunmaktadır, hızlı büyüyen bir ekonomisi, **Avrupalıların artık yapmadıklarını yapan sanayileri ve genç bir iş gücü vardır ki bunların hepsi de Avrupa için çok önemlidir.'** dedi.

İngiltere'nin Türkiye'yi kabul etmek konusunda diğer pek çok ülkeden daha az çekincesi var. Ancak Başbakan Tony Blair bile, gerçekleşmesi halinde Türkiye'nin üyeliğinin Avrupa için **'çok büyük bir değişikliğe işaret edeceğini'** ve **tam üyelik verilip verilmemesi konusundaki tartışmanın 'önümüzdeki birkaç yıl boyunca tartışılacak bir mesele' olduğunu vurguladı.** Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac ise Türkiye'nin, AB üyesi olmadan önce **'büyük bir kültürel devrim yaşaması'** gerektiğini söyledi. Türkiye'nin üyeliğine yönelik en şiddetli muhalefetin, iki milyondan fazla göçmen Türk nüfusa sahip Almanya'dan ve tarihsel olarak kendisini Avrupa kapsımının bekçisi olarak gören

Avusturya'dan gelmesi bekleniyor. Doğrusu, kuşkusuz tarih bu çağdaş tartışmada büyük bir rol oynadı.

6 EKİM 2005

ABD BASINI

The Washington Times

"Türkler ve Avrupalılar" başlıklı makale: AB, üyelik için düşünülen yegâne Müslüman ülke olan Türkiye ile görüşmelere resmen başlayarak tarihi bir adım attı. **Eğer Türkiye sonunda AB'ye katılırsa, bu, dünyada Hıristiyan-Müslüman ortaklığına tek gerçek örnek ve ayrıca Avrupa ve Orta Doğu arasında bir kültür köprüsü oluşturacak çok büyük önemde bir gelişme olacaktır.** Avrupa Birliği, resmi katılım görüşmelerine başlamayı kabul ederek, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olma arzusunun iyi niyetle ele alacağını taahhüt ediyor. Muhafız olanlar, Türkiye'nin Avrupalı olmadığını söylemekte kısmen haklıdır. **Türkiye, kültürel ve coğrafi bakımdan, hem Avrupa, hem Orta Doğu'nun parçasıdır ve bu bakımdan eşi benzeri yoktur. Türkiye, aşırı İslamiyet yanlılarının yuvalandığı bir yer olmadığı gibi, ülkede hakim olan Müslüman ibadeti Avrupa kültürü ile bir arada yaşayacak, hatta onu zenginleştirecek bir olgudur.** Avrupa Birliği, Türkiye'yi bünyesine dahil olmaya davet ederek, dünya olaylarına daha inanılır şekilde müdahale edebilir. **Daha da önemlisi, Türkiye'nin AB ile bütünleşmesi, Müslüman ve Hıristiyanların felakete yol açacak bir çatışmaya doğru ilerlemediğini ortaya koyacaktır.** Ayrıca dünyaya, demokratik reformların yararlarını gösterecektir. Türk halkı, Avrupa'ya katılım konusunda iyimser ve enerjiktir. Bu zorluğun üstesinden gelmeye hazırdır.

"Türkiye ile Karşılıklı Vaatte Bulunmak" başlıklı makale: Avrupa bu hafta az kalsın Türkiye'yi kurban taşında bırakacaktı. Büyük çoğunluğu Müslüman olan ülkenin, büyük çoğunluğu Hıristiyan olan Avrupa Birliği ile tarihi görüşmelere başlaması gerekiyordu. Ama AB korkmuştu. Göz ucuyla geline baktı: Çok Müslüman, çok fakir, çok kalabalıktı. Günü kurtaran, siyasi baskılar oldu. Türkiye'nin 40 yılı aşkın bir süredir AB'ye ortak üye olmasına rağmen, çok uzun yıllara dayalı NATO üyeliğine rağmen, son zamanlarda gerçekleştirdiği zor demokratik ve ekonomik reformlara rağmen, AB'ye tam üye bir Türkiye hala çoğu Avrupalıyı korkutuyor. Görüşmeler, en az 10 yıl, belki 15 ila 20 yıl sürecektir. **Kuşku duymanın sebepleri anlaşılabilir, ama gelecek yıllar içinde çok şey değişebilir ve ayrıca, daha da önemlisi, bu iki kültürün, tek ve demokratik bir pazarda ellerini birleştirmeleri için çok fazla şeyin değişmesi gerektir.**

Ancak 2020'ye kadar Türkiye daha farklı olacaktır. Bugünkü gibi göreceli olarak fakir olmayacaktır. Esasen ekonomisi istikrarlı bir şekilde büyüyor. Eğer yolundan sapmazsa, istenilen AB reformlarını gerçekleştirmiş olacak. 'Müzakerelerin' anlamı da aslında budur. Ama bu arada AB de değişmelidir. Umulan odur ki, bundan on yıl sonra, yeni üyelerin durumunu daha iyi ele alabilecek şekilde bürokrasisini düzelterek. **Ve Avrupa belki o zaman, üzerinde bir Müslüman etkisi olduğunu kabul etmesi gerektiğini hissedecektir; Türkiye olsa da, olmasa bunu kabul etmelidir.** Ne var ki, aradan geçecek yıllar Türkiye'yi daha az Müslüman yapmayacağı gibi, İran'a uzanacak bir AB sınırı da daha az radikal bir konu olarak görülmeyecektir. **Türkiye'nin yaşlanmakta olan bir Avrupa için genç iş gücü ve dinamik bir pazar sağlayacağı ve ayrıca, sahip olduğu demokratik ve laik hükümetle İslam dünyası ile Avrupa arasında bir köprü vazifesi göreceğini algılayabilmek, duyulan endişeleri bertaraf edecektir.**

ALMANYA BASINI:

Horst Bacia'nın "Türkiye'nin Üyeliği AB'yi Toprağa Gömebilir" başlıklı makalesi: Türkiye ile üyelik müzakerelerinin açılmasından sonra AB Parlamentosu Dışişleri Komisyonu Başkanı Elmar Brok, Avrupa Birliği'nin genişlemesiyle derinleşmesi arasındaki giderek büyüyen çatlaktan kaygı duyuyor. CDU'lu milletvekili, AB Dışişleri Bakanlarının aldıkları Türkiye kararıyla ilgili olarak Dışişleri Komisyonu tarafından düzenlenen bir oturumu, 'Umarım 3 Ekim tarihi bundan 10-15 yıl sonra Avrupa projesinin toprağa gömüldüğü gün olarak hatırlanmaz' sözleriyle açtı. Fransızların, muhtemel ikinci bir referandumda anayasa sözleşmesine onay vermeleri ihtimalinin, Türkiye ile görüşmeler nedeniyle daha da azaldığını şimdiden görmenin mümkün olduğunu vurgulayan Brok, ayrıca 10 veya 15 yıl Ankara ile müzakere yaparken Ukrayna'nın üyelik talebinin reddedilemeyeceğini belirtti.

DER TAGESSPIEGEL

"AB ve Türkler...Komedinin Sonu" başlıklı **Moritz Schuller**'ın makalesi: Avrupa Birliği bir dolandırıcı. Arkada sahne yanarken, öndeki gişede pahalı bilet satıyor. Eskiden orada 'Avrupa Birleşik Devletleri' adında, etkileyici bir oyun sahnelendi, bugün ise anlaşılan artık sadece sıraları doldurmak söz konusu. AB'nin gerçi gelecek yıl için hala bir bütçesi yok, ama Türkiye'nin üyeliğiyle daha şimdiden çok doğal ve büyük adam olarak 15 yıl içindeki döneme ilişkin 'stratejik hedefler' takip ediyor. Siyasi bir proje olan Avrupa Birliği için böylece perde kapanmış oluyor.

Türkiye ile katılım müzakerelerine ilişkin tartışma, Avrupalıların özgüven kazanmalarına katkı sağlayabilirdi. Ancak bu tür bir oyunu sahneleyebilecek rejisör ve oyuncular yoktu. Avrupa başsız kaldı. Jacques Chirac bile artık Türkler ile müzakerelerin başarısına inanmıyor ve Almanya ile pazartesi günü müzakereleri, özel hayata veda etmesinden hemen önce Joschka Fischer yürüttü. Böylece Avrupa Birliği içinde hiç kimsenin karşı koyacak gücü kendinde bulmadığı ve sonunda muhtemelen 30'un üzerinde üyeli bir Birliğin oluşacağı bir dinamik harekete geçirildi. **Ancak belki, o zaman en kalabalık nüfuslu üye ülke olacak olan Türkiye, Ukraynalılar ve Sırlar ile yeni AB bütçesi üzerinde daha çabuk uzlaşa sağlayabilir.**

FRANSA BASINI

"Rehn, Türkiye'yi, AB'nin Bundan Sonra Daha Titiz İnceleyeceği Reformları Sürdürmeye Çağırıyor" başlıklı Hande Çulpan'ın makalesi: AB'nin Genişlemeden sorumlu Komiseri Olli Rehn, Ankara'da yaptığı açıklamada Türkiye'yi, reformları sürdürmeye çağırarak, üyelik müzakerelerini başlatan Avrupa Birliği'nin, Ankara'nın gayretlerini çok daha yakından inceleyeceği ikazında bulundu. Olli Rehn, 'AB ile Türkiye arasındaki münasebetlerde şimdi yeni bir safhaya girilmiştir. Bu demektir ki Türkiye, AB tarafından, özellikle üye ülkelerin hükümetleri, meclisleri ve kamuoyları tarafından çok daha titiz incelemelere konu olacak.' dedi. Türkiye Dışişleri Bakanı Abdullah Gül ile beraber düzenlediği basın toplantısında konuşan Olli Rehn, 'Şimdi Avrupa'nın standartları, normları, değerleri, AB yasaları yanında yerini almak Türkiye'ye düşüyor.' dedi. Avrupa bloğunun taahhütlerini yerine getirdiğini, Türkiye'nin de taahhütlerini yerine getirmesi gerektiğini ileri süren Rehn, insan ve kadın hakları ile dini cemaatlerin hakları başta olmak üzere Ankara'nın 'siyasi reformları kararlılıkla uygulaması gerektiğini' belirtti. Rehn, 'Müzakereleri tamamlamak ve AB'ye üye olabilmek için Türkiye, Kopenhag Kriterleri'ni tamamen yerine getirmelidir. Bu da, insan hakları ve hukuk devleti konularında temiz birer dosya sunmak manasına gelir.' değerlendirmesinde bulundu.

Le Monde

Arnaud Leparmentier-Natalie Nougayred'in, Fransa Dışışleri Bakanı Philippe Douste-Blazy ile yaptıkları mülakatta sorulan "Üyelik görüşmelerini başlatarak **Avrupa, Anayasaya 'hayır' denilmemiş gibi devam etmiyor mu?**" sorusuna Douste-Blazy'nin verdiği cevap "Böyle düşünmüyorum. Fransa, taahhütlerine bağlı kaldı ve kamuoyunun endişelerini hesaba kattı.

Görüşmelerin sonunda Türkiye'nin üye olup olamayacağı Fransızlara referandumla sorulacaktır. Avrupa, yolların kesiştiği yerdir. Bazıları, bir B planı ortaya koydu. Bugün bunu kimse görmüyor. Avrupa yapılanmasına yeni bir ivme kazandırmak durumundayız. Avrupa, coğrafi bir bölge ve siyasi bir tasarıdır. Bugün iki büyük proje var: Biri, jeo-politik, diğeri, siyasi entegrasyonla ilgili. Dünya, yeterince tehlike içindedir ve jeostratejik bir birliği düşünmesi gerekir. **Girmeyi istediği Avrupa'nın kapısında bekleyen Türkiye gibi çoğunluğu Müslüman büyük bir ülkenin suratına kapıyı çarpmayı bugün kim düşünebilir? Bu insanların, barış ve insan hakları değil de, aşırılıkçılık ve köktendinciliğe doğru yönelmesini kim tercih edebilir?** Avrupa, bir ekonomi ve demokrasi projesidir. Ancak her şeyden önce bir barış projesidir."

AVUSTURYA BASINI:

Die Presse

"Türkiye'de Hiçbir Şey Eskisi Gibi Olmayacak": **Türkiye'de Avrupa Birliği üyelik müzakerelerinin başlamasıyla yaşanan sevinç, yerini yavaş yavaş artan eleştirilere bırakıyor.** Muhalefet, hükümete, müzakere çerçevesi konusunda AB'ye fazla taviz verildiği yönünde ithamlarda bulunuyor. Milliyetçiler alarm butonuna basıyorlar, çünkü Türk egemenliğinin fazlaca sınırlandırılacağından endişe ediyorlar. Bir gazete, 'hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı' ifadesini kullandı.

Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, Türkiye'nin, AB olgunluğuna erişebileceğinden şüphe duymaktadır: Chirac, Türkiye'nin AB'ye alınabilmesi için 'büyük bir kültürel Devrim' yapması gerektiğini açıkladı. Türkiye bunu başarabilecek mi? Bilemiyorum.

Oberösterreichische Nachrichten gazetesinin başlığı ise şöyleydi "Türkiye'de AB Tartışmaları": Türkiye'de AB flamlarının peynir ekmek gibi satıldığı bir esnada, AB ile müzakerelerin başlamasının etkileri de tartışılmaya başlandı. Türkiye'nin bugüne kadar yaptığı reformlar özellikle adalet ve politika alanlarında oldu, Türklerin günlük yaşamlarında ise bir değişim gözlenmedi. Uzmanlara göre, bu artık değişecek: Atık su sorunundan sosyal güvenliğe kadar Türkleri bir dizi değişim bekliyor. Özellikle müzakerelerin başlamasını engellemeye çalışmış olan milliyetçiler, Türk bağımsızlığının sınırlandırılacağı endişesiyle alarm çanlarını çalmaktadırlar. Asıl müzakereler 20 Ekim tarihinde tarama süreciyle, başlayacak. Mevcut Türk hukuk sistemi AB müktesebatıyla kıyaslanacak. Bu yıl tamamlanmadan, müzakere edilecek 35 maddenin ilkinin teşkil eden 'bilim ve araştırmalar' konulu başlık ele alınmaya başlanacak."

İNGİLİZ BASINI:

FINANCIAL TIMES

Quentin Peel'in kaleme aldığı makalenin başlığı: "Avrupa Genişlemeden Kaçamaz".

Yeter artık! Bu hafta Türkiye'nin AB ile üyelik müzakerelerine başlayıp başlamaması konusunda karar verilmesi sırasında yaşanan ıstırap verici süreç, pek çok AB hükümetinin daha fazla genişleme konusundaki hevesini kırmış görünüyor. **Bu süreçte, bir AB adayına sunulan en katı müzakere koşulları hazırlandı ve Türkiye'nin nihai üyelik hedefini engellemek için her çare denendi.** AB'nin 'Türkiye'yi hazmetme kapasitesi' zaruri bir ön koşul haline getirildi. Ankara'da 'hürriyet, demokrasi, insan haklarına saygı, temel özgürlükler ve hukukun üstünlüğü ilkeleri' konusunda herhangi bir kötüye gidiş işareti, müzakerelerin birdenbire askıya alınmasına sebep olabilir. **Her satır, mevcut üye ülkelerin kapılarının Boğaz'a açma isteksizliğini yansıtıyor.** 'Genişleme yorgunluğu' Batı Avrupa'nın büyük bir bölümünde görülüyor. Zengin ülkelerin hiçbiri genişlemenin sebep olduğu masrafları karşılamak için AB bütçesini artırmak istemiyor. **Dolayısıyla şu anda Brüksel'deki mesele, Avrupa'nın 'kimliğinin' tanımlanması ve Birliğin sınırlarının sonsuza kadar belirlenmesine dair bir tartışmanın gerektiğiyle ilgili.** Bu anlaşılabilir ama kötü bir fikir. Artık çok geç ve bu işe yaramayacaktır.

“Sorun Türkiye Değil Avrupa” başlıklı Adrian Hamilton’ın makalesi:

Türkiye tecrübesi şayet örnek olacaksa, bu kötü niyetli, keyifsiz bir tecrübe olmuştur. Bir karar, Avrupa’da dahi, Türkiye örneğinde gözlendiği gibi ancak bu kadar nezaketsiz alınabilir. Daha el sıkışmalar bile bitmeden, katılımcılar, yaklaşmakta olan sorunlarla ilgili uyarılarda bulunuyor, Türkler, Avrupalıların gerçekte onları istemediğinden yakınıyor ve hatta Avrupa Komisyonu Başkanı Jose Manuel Barroso, Türkiye’nin katılımının 'ne kesin ne de otomatiğe Bağlanmış' olduğunu söylüyor. Başbakan Tony Blair, Türkiye’nin katılımının çok zaman alacağını ve 'çok büyük Değişiklikler' gerektireceğini açıklarken; Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, kendine özgü bir ukalalıkla, Türkiye’nin katılımdan önce, muhtemelen Batı Avrupa’dan daha ileri 'büyük bir kültürel devrim' gerçekleştirmesi gerektiği hükmüne varıyor.

Birçok Avrupalının Türkiye’nin katılımından korkmasına yol açan asıl nedenlerin, ülkenin büyüklüğü, kalabalık nüfusu ve ekonomisinin görece geri kalmışlığı olduğu şeklindeki daha pratik ve radikal cevap ise, genç iş gücüne, yeni pazarlara ve büyüme kaynaklarına ihtiyaç duyan Batı Avrupa’ya daha büyük fayda sağlayacaktır.

Uzun müzakere süreci, Türkiye’ye uyum sağlaması için zaman verecek olmasının yanında, Avrupa’ya da Doğu Avrupa’daki genişleme dalgasının neden olduğu darbeyi hazmetmesi için de daha fazla zaman verecektir. **Türkiye’ye kucak açmanın en önemli nedeni, her şeye rağmen idealizmle açıklanabilir. Türkiye’nin katılımıyla Avrupa, giderek yaşanan nüfus sorununa bir çıkış bulmak ve komşu ülkelerdeki toplumsal değişime destek olma siyasetini yeniden gözden geçirmek, ılımlı İslamı genişlemiş sınırlarının içine almak ve yeni bir kültür, yeni fikirler ve bölgelerin kesişme noktası olan bir konum getirecek yeni bir ortak kazanma şansını elde edecektir.**

İRAN BASINI:

Hemşeri gazetesi de "Türkiye'nin AB Üyelik Müzakerelerinin Başlamasının Ekonomik Etkileri" başlıkla yazısında: **Türkiye'nin AB üyelik müzakerelerinin başlamasının etkileri, Türk ekonomisinin yeni bir döneme girdiği anlamına gelmektedir.** Türkiye, 40 yıldır AB'ye girmek için uğraşüyor ve şimdi, Türk ekonomisi için tarihi bir dönem başlamıştır. Türkiye'nin, AB ile müzakerelerinin ilk yılında, Türkiye-AB ortak projeleri çerçevesinde yaklaşık 500 milyon Avro değerinde mali yardım alması beklenmektedir. Ayrıca Türkiye'nin AB ile müzakerelerinin başlaması, dünyanın Türk ekonomisine güveninin artması ve yabancı yatırımcıların Türkiye’de daha çok yatırım yapmaya teşvik edilmelerine yol açacaktır. Bunun sonucu, geçtiğimiz yıllardaki krizlerin etkisini yaşayan Türk ekonomisinin canlanmasına sebep olacaktır.

JAPONYA BASINI:

Sankei Shimbun gazetesinden Masanori Naito'nun kaleme aldığı makalenin başlığı ise şöyleydi: "Çalkantılı AB-Türkiye Üyelik Görüşmeleri... İslam Dünyasıyla Köprü Görevi": Her iki ülkede de (Fransa ve Avusturya) güçlü bir karşıt grubun bulunduğunu göz önünde bulunduracak olursak Türkiye'yi önemli zorluklar bekliyor. Avusturya'nın iddiası, Türkiye'nin resmi üye değil de imtiyazlı ortak üye olması yönünde. **Türkiye, görüşmelere başlamakla birlikte her yanı düşmanlarla çevrili durumda.**

Üyelik gerçekleşecek olursa, Türkiye'nin İslam dünyasındaki demokratik devlet kimliği ön plana çıkacak. Fakat üyelik görüşmeleri, Avrupa'nın anlaşılmaz isteklerinden dolayı başarısızlıkla sonuçlanacak olursa, ordunun nereye kadar bu baskılara dayanacağı bilinmez. **Fransa ve Avusturya, resmi üyeliğin önüne geçecek olurlarsa, bu, AB yörüngesine gireceği umulan Türkiye'nin demokratikleşmesinin önlenmesi anlamına da gelecektir.** Avrupa ülkelerindeki kamuoyu, Türkiye'nin Avrupa'da olmadığı, dinsel farklılık gibi konuları öne sürüyor. Geçen bir yıl içinde Türkiye'deki kültürel durum değişmedi. Bunların şimdi değil 40 yıl öncesinden söylenmesi gerekirdi. **Türkiye'nin üyeliğiyle, Batı dünyası ile İslam dünyası arasındaki gerilimi yumuşatmak amacıyla köprü görevi göreceği rolünden beklenti duyulmakta. Laikliği temel prensip edinerek demokratikleşme yolunda ilerleyen Türkiye'nin AB'ye kabul edilmesi, İslam dünyasına Batı dünyasının olumlu bir mesajı olacaktır.** Türkiye'nin AB üyeliği, terörle savaş konusunda da önemli bir adım olarak dünyanın dikkatini çekecek bir olaydır

GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ BASINI:

Haravgi gazetesinden Lenia Stilyanu ise "Erken Histeri" başlığı altında şu makaleyi kaleme almıştır: Türkiye, AB ile üyelik müzakerelerinin başlamasıyla, her hareketinin 25 üye devlet tarafından değerlendirileceği ve AB karşısında üstlendiği yükümlülükleri hayata geçirmesi konusunda sürekli olarak kontrol altında bulunacağı boğucu bir çembere girdi. **Türkiye'yi değerlendirme yönünde Kıbrıs'a verilen imkan (gerek Gümrük Birliği Genişleme Protokolü'nün uygulanması, gerekse Kıbrıs Cumhuriyeti'nin uluslararası örgütlere katılmasına veto kullanılması konularında), Kıbrıs Cumhuriyeti'nin elinde, Ankara'nın AB ile üyelik müzakereleri sırasında görmezden gelmemesi gereken güçlü bir silahtır.** Kıbrıs'ın, müzakere çerçevesine kendini ilgilendiren konuların dahil edilmesini başarması tesadüf değildir. Kıbrıs, bu konuların müzakere çerçevesine dahil edilmesini başarmak için, Yunanistan ile işbirliği içinde, AB içindeki ortaklarını bazı konuların müzakere çerçevesine açık bir şekilde dahil edilmesinin gerekli olduğuna ikna ederek, çetin bir mücadele verdi.

YUNANİSTAN BASINI:

“Yunanistan ve Kıbrıs... Türkiye'nin Zorlu Değerlendiricileri”

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Kumutsakos, Yunanistan ve Kıbrıs'ın AB'nin diğer üye devletler ile birlikte, 'Avrupa, Türkiye ve de bölge için kuşkusuz, önemli gelişme oluşturan' uzun katılım müzakereleri süresince, Türkiye'nin sert değerlendircileri olacaklarını ifade etti. Kumutsakos, Türkiye'nin, NATO gibi uluslararası organlardaki vetosuna ilişkin, Dönem Başkanı İngiltere'nin bildirisinin 'yorum niteliğinde' olduğuna ve AB için bağlayıcı olmadığına ısrar ediyordu. Türkiye, müzakereler çerçevesinin ilgili 7. maddesiyle AB'ye karşı sorumluluk alıyor. Bu maddeye göre: 'Katılıma kadar olan dönemde, Türkiye'den üçüncü ülkelere karşı siyasetini ve uluslararası organlar dahilinde tezlerini aynı hizaya getirmesini (bunlar arasında bütün üye devletlerin adı geçen organlara iştirakini), AB üyesi devletlerin siyasetine ve tezlerine uyumu talep edilecektir.'

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Yorgo Kuvaras'ın kaleme aldığı "Ekonomik Kışkırtma" makalesi: Türkiye'nin, AB ile katılım müzakerelerine başlamasının onaylanması, ülkemiz kamuoyunun büyük bir kısmı tarafından ihtiyatla karşılanıyor. Üstelik, Yunanlı vatandaşlar arasında yapılan kamuoyu araştırmasında büyük çoğunluğun, Türkiye'nin AB'ye tam katılım beklentisine karşı olması, tarihimizle ilgili olan tamamen duygusal nedenlerden ve Ankara'nın son yıllarda Türk-Yunan yakınlaşma konusundaki kışkırtıcı tutumundan kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin Avrupa yörüngesine girdiğini göz önünde bulundurarak, genel çizgilerde haklı korkularımızdan ve güvensizliğimizden kurtulmaya gayret etmemiz ve de Ankara'nın Avrupa hedefine ulaşmaya gayret edeceği 10 yıl içerisinde, önümüze çıkacak kışkırtmaları görmemiz gerekir. Bu kışkırtmalar, hem Kıbrıs, hem ikili konuların çözümü hem de Yunan ekonomisinin beklentileriyle ilgilidir.

7 EKİM 2005

FINANCIAL TIMES

Philip Stephens'in kaleme aldığı makale: Avusturya daha bir yıl önce imzaladığı anlaşma sözünden dönmeye çalışıyordu- mazur görülemezdi. Milliyetçi kalıplar, Avrupa siyasetinin bir bölümünde azımsanmayacak ölçüde yıkıcı bir rol oynadı. Gelecekte bu tür bayağı düşünceleri dağıtacağım. Avusturya hükümeti de aynı şeyi yapmalıdır. **Osmanlı kavimlerinin Hıristiyan âleminin kapılarını yıkmakla tehdit ettiğini düşünen Viyana halkının kötü önyargıları için Habsburg tarihi bir gerekçe değil.** Bu kez, Allahtan, Avusturyalılar geri çekilmek zorunda kaldılar. **Britanya Dışişleri Bakanı Straw, Türkiye Dışişleri Bakanı Gül ile müzakerelerin başlamasının tarihi bir an olduğunu ifade etmekte haklıydı.** Şimdi müzakere çerçeve anlaşmasındaki mürekkep kurumadan, bir ya da iki ülke daha kendi 'eğerlerini', 'ancaklarını' ve 'belkilerini' ekleyerek Avusturya'ya katıldılar. Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, müzakerelerin er ya da geç Türkiye'nin üyeliğiyle sonuçlanacağına dair bir kesinlik olmadığını söyledi. Diğer taraftan, Ankara'nın şimdi, bir dizi teknik detaylar konusunda yarış dışı kalabileceği yönünde söylentiler söz konusu. **Bu, Birliğin söylediği ve yaptığının birbirini tutmadığına işaret ediyor ki bu da ona kötü bir ün kazandırıyor.**

Tabii ki, Türkiye'nin üye olabilmesine kadar sorunlar olacaktır. Büyük sorunlar. Tayyip Erdoğan hükümeti, Birliğin haklı olarak üyelerinden talep ettiği demokratik çoğulculuğa doğru çok yol kat etti. Ancak özgürlük ve hukukun üstünlüğü, Türkiye'nin siyasi kültürüne iyice yerleştirilmelidir. Ekonomik engellerin de aşılması zor.

Diğer Avrupalı liderlerden seçmenlerini hiçe saymalarını bekleyemeyiz. Yine de bu liderlerden bu korkulara ilişkin sorumluluklarının farkına varmalarını talep edebiliriz. **Türkiye'nin üyeliğinin faydalarını ya da dışarıda bırakılmasının ve politikacıların korkaklığının bedelini açıklamaktaki gönülsüzlük ve tereddüt, yaşanan genel huzursuzluğu açıklamaktan uzak.** Kaçamak cevaplar verme zamanı sona erdi. Çünkü Türkiye ile müzakereler, Avrupa'yı geçen birkaç yıldır kaçındığı sorunla karşı karşıya bırakıyor. Avrupa, İslam'la; sadece sınırlarındaki İslam'la değil, vatandaşlarının belki de 15 milyonunu oluşturanların inancıyla uzlaşabilir mi?

Şimdi Birlik, gözlerini daha geniş bir ufka dikmeye mecbur kaldı. Dünyanın değiştiğinin farkına varmak ve bu gerçeği halklarına açıklamak zorunda kalabilir. Kısacası, politikacıları liderlik göstermek zorunda. Avrupa İslam'ın sınırında yer alıyor. **Türkiye, Ortadoğu'nun bir kısmı için köprü vazifesi görüyor.** Avrupa'nın Mağrip komşularına üyelik için bir söz

verilmedi. Ancak, bir İtalyan, İspanyol ya da Fransızın size söyleyeceği gibi bu onların stratejik önemini azaltmaz.

Yaşanan endişe entegrasyon ile asimilasyon arasındaki önemli farkın atlanmasına neden oldu. Kültürel çeşitliliğe saygı, ulusun Müslüman topluluklarını izole etmedi. İlle de bir fark aranacaksa tersi doğru. Bütünleşme karşılıklı saygı gerektiriyor.

Tabii ki, bu sorunların basit bir cevabı yok; **Türkiye'nin üyeliği her iki taraf için de büyük bir siyasi enerji gerektirecek.** Demokrasi ve refahı güneye doğru ihraç etmek önümüzdeki birkaç yıl için değil onlarca yıl için tasarlanmış bir proje. **Avrupa'nın büyük şehirlerinde Müslümanların kendilerini evinde gibi hissetmeleri için çok büyük bir çaba sarf edilmesi gerekiyor.** Ancak, Avusturyalı dostlarımdan özür dileyerek, kapıları kapatmak için çok geç olduğunu söylemeliyim. İstemiş olsak bile.

Dış Basındaki 3 Ekim Yansımaları Üzerine Sonuç ve Çıkarımlar

Türkiye ve Avrupa Birliği bütünleşmesinin geleceğini belirleyecek olan müzakerelere başlama kararı uzun ve zorlu hükümetlerarası görüşmeler sonucunda 3 Ekim 2005'te alınabildi. Tarihi karar ile ilgili; 1 Ekim 2005 - 7 Ekim 2005 arası süreçte yalnız AB ve Türkiye değil, tüm dünya basını da pek çok yazı ve haber yayımladı. Uzakdoğu'dan, Arap dünyasına kadar geniş bir coğrafyada yankı uyandıran bu süreç, müzakere başlama kararı ile Türkiye-AB ilişkilerinin aslında dünya siyaseti için ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir.

En başından beri Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği hedefini stratejik nedenlerden ötürü destekleyen Anglo-Saxon dünyası ve basın organları bu bir haftada genellikle Türkiye yanlısı görüşlere yer verdi. Geride kalan dönemde, Türkiye'nin AB ile müzakerelere başlama kararını en çok destekleyen -tıpkı siyasi arenada da olduğu gibi- İngiliz basını idi.

İngiliz basınında 3 Ekim 2005'e giden süreç: *"Avrupa Türkiye'yi kucakladı", Avrupa Birliği Türkiye ile müzakerelere başlama kararını, kendisini AB kapısının tarihsel bekçisi gibi gören Avusturya'nın dar görüşlülüğü rağmen aldı, AB'nin tutarsızlığı ve stratejik düşünbilme yetisinden yoksun oluşu bir kez daha gözler önüne serildi..."* şeklinde yorumlandı.

ABD basını da sürecin başından beri Türkiye'nin AB ile müzakerelere başlamasını desteklemekten vazgeçmedi. AB içinde Türkiye hakkında İngiltere ile benzer olumlu görüşleri, İtalya ve İspanya gibi diğer "Akdeniz sendromu" sahibi -yolsuzluk ve diktalarla yıllarca uğraşmak zorunda kalan- Güney Avrupa ülkeleri ortaya koydu. Bu ülkelerde, Türkiye'yi stratejik sebeplerle destekleyen Atlantik müttefiklerinin yanında yer aldılar.

Öte yandan, Türkiye ile müzakerelere başlanması kararını en çok eleştiren ve Türkiye'nin Birliğe tam üye olarak katılmasına karşı olan Fransa ve Avusturya'nın basın organları ise Türkiye'nin üyelik müzakerelerine başlama kararını net bir şekilde alkışlamadı. Bunun yerine, henüz "müzakere çerçeve belgesi"nin üzerindeki mürekkep kurumadan Türkiye'nin ne kadar zorlu bir sürece dahil olduğunun ve eninde sonunda nihai üyelik kararının kendileri tarafından verileceğinin altını çizerek kamuoylarını rahatlatan görüşleri dile getirdiler. Fransa ve Avusturya'da ki yakın tarihli seçimler göz önünde tutulunca, ülke basınlarının Türkiye karşıtlığını manşetlere taşımada iç siyasi dinamiklerin büyük rol oynadığı ise ortadadır.

Almanya'da ise seçim sonrası medyanında henüz erken genel seçim sonrası şoktan kurtulmadığı gözlemlendi. Türkiye'ye açık desteğini dile getiren Schröder cephesi ve Türkiye için tek seçeneğin imtiyazlı ortaklık olduğuna dair söylemleri ile Merkel cephesinin Türkiye üzerindeki uzlaşmaz tutumları Alman basınında ikiye ayırdı. Almanya erken genel seçimlerden sonra ortaya SPD-CDU büyük koalisyon hükümetinin ise Türkiye'nin AB üyeliği konusunda nasıl bir politika izleyeceği Ankara'da merak konusu olmaya devam ediyor.

3 Ekim 2005'te, Türkiye'nin AB üyeliğine bir adım daha yaklaşmasının küresel siyasi boyutlarının ve stratejik öneminin kanıtı olan Arap basını ise Türkiye'nin AB ile tam üyelik görüşmelerine başlamasını genel olarak olumlu yorumladı. Fakat, üyeliğin kesin olmadığını ve Hıristiyan dünyasının her an çoğunluğu Müslüman olan bu ülkeye kapılarını kapatabileceğini yazdı. Ortadoğu ve Arap dünyasında da büyük yankı uyandıran Türkiye'nin tam üyelik müzakerelerine resmen başlaması Arap basınına "Avrupa Türkiye için zorluk çıkardıkça, Türkler dini ve geleneksel köklerine daha sıkı tutunuyor" olarak yorumlandı.

Rum Yönetimi ve Yunan basını ise üyelik görüşmelerinin ABD'nin isteğiyle başladığını belirterek müzakere sürecinde ellerinde bulunan büyük veto gücünün önemine dikkat çektiler.

Bir hafta içerisinde yaşanan ve dünya gazetelerinin de manşetlerinden düşmeyen bu süreç, Türkiye'nin üyeliğine ilişkin tartışmalarda AB'nin henüz yolun çok başında olduğunu ve AB içinde, birliğin geleceğine ilişkin bir kutuplaşma yaşandığını bir kez daha gözler önüne serdi. Atlantik müttefiklerinin basın organları, Türkiye'nin müzakerelere başlamasını, şimdiye kadar başarısız olan Doğu ile Batı'yı birleştirebilecek yeni bir tarihsel süreç olarak alkışlarken, tarihsel önyargılarını aşamayan, stratejik düşünmekten yoksun ve AB'de kendi başlarına önemli güç olarak kalmaktan mahrum olmak istemeyen Fransa ve Avusturya, Türkiye ile konuşmaya henüz mesafeli olduklarını ortaya koydular.

Türkiye'nin önünde son derece zor ve kritik müzakerelerin süreceği yıllar yıllar bulursa da 3 Ekim 2005'te Türkiye AB'ye tam üyelik konusunda sergilediği kararlı tutumla bu yolda ilerleyebileceğini kanıtlamış oldu.

Tam üyelik hedefinde ilerleyen Türkiye'nin bu zor süreçte yaşayacağı dönüşümü en iyi ifade eden ise Genişlemeden Sorumlu Avrupa Birliği Komiseri Olli Rehn idi:

“Avrupa'nın yanında istikrarlı, demokratik, müreffeh ve komşularıyla barış içinde olan ve Birliğin değerlerine, hukuk kurallarına, insan haklarına, ekonomi, sosyal politika ve çevre alanlarında normlarımıza saygı duyan bir Türkiye'ye ihtiyacımız var.”